Сердюк Н.А.
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри політичних наук і права
факультету урбаністики та просторового планування
Київського національного університету будівництва і архітектури
м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЛЮДИНИ ЯК ПЕРВИННА ДЕТЕРМІНАНТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Курс правових реформ становлення нашої країни, вимагає чіткого бачення перспектив України як соціальної держави та розробки цілої низки певних завдань, спрямованих на реалізацію визначеної мети – утвердити національну конкурентоспроможність, забезпечити стійкий соціально-економічний розвиток і високі стандарти життя громадян.

Програми розвитку ООН для загальної оцінки рівня життя розробили індекс розвитку людського потенціалу. У програмах ООН, ЮНЕСКО, спільних програмах Світового банку та Світового інституту ресурсів застосовуються різні показники. У руслі цього напрямку йде відпрацювання 15 базових індикаторів, застосовних до умов найбідніших країн, а також розробка і перевірка спрощених методик збору даних, що дозволяють отримати інформацію для здійснення практичних заходів [1].

До числа основних індикаторів становлення ефективної держави, поряд із соціально орієнтованою ринковою економікою, забезпеченням національної безпеки, пріоритетним розвитком національної системи освіти, науки і культури, слід віднести соціальне партнерство, яке виступає у якості її соціальної основи. Соціально-трудове партнерство відіграє стабілізуючу роль, сприяє стійкості,

соціально-економічної і політичної стабільності українського суспільства, встановленню ефективних заходів правового регулювання соціального захисту населення.

У сучасному розумінні під соціальною безпекою маємо на увазі безпеку для здоров'я, особисту, демографічну, економічну, продовольчу та екологічну, тобто відсутність загроз для здоров'я і життя людини, не зачіпаючи гуманітарної безпеки та рівня життя громадян. На основі показників Державної служби статистики України виявлено сучасні загрози безпеці здоров'я, що включають несприятливі умови життя: неповноцінне харчування, небезпечні для здоров'я умови праці, малі і нестабільні доходи, бідність і убогість, зниження доступу до ефективного медичного обслуговування. Безпека для здоров'я це захищеність людини від ризиків захворюваності, тобто можливість жити в безпечному для здоров'я середовищі проживання; доступність ефективного медичного обслуговування (відносна свобода від захворювань і заражень), що напряму залежить від соціальної захищеності кожної людини.

Загрози особистій безпеці включають природні й техногенні аварії та катастрофи; ризик нещасних випадків на виробництві, на транспорті, в побуті; смертність від дорожніх аварій [2]. Сюди ж входять злочинність та насильство держави (фізичні тортури, примусові роботи в зонах підвищеної небезпеки для здоров'я і життя тощо), насильство над дітьми та жінками, насильство на роботі, психічне насильство, також можна віднести й геноцид держави проти власного населення. Отже, особиста безпека людини поєднує у собі як загрози життю та здоров'ю, так і моральному стану (погрози, примус) людини. Тому соціальна безпека залежить від встановлених державою гарантій свободи і захисту людини від фізичного насильства і погроз.

Необхідно звернути увагу, що сім'я відіграє особливу роль в консолідації нашого суспільства на основі моральних і духовно-моральних

цінностей, оскільки є першим і найважливішим соціальним інститутом, що надає величезний вплив на соціалізацію особистості [3]. У сім'ї відбувається становлення особистості, формується характер, засвоюються етичні правила, розуміння добра і зла, розвивається почуття відповідальності. Тому пріоритетним у соціальній політиці держави є зміцнення традиційних основ сімейного життя з їх твердими духовними традиціями, високими моральними орієнтирами і стійкими моральними цінностями По-перше, в сім'ях проживає переважна більшість населення, по-друге, в родині концентруються економічні та моральні проблеми суспільства, по-третє, сім'я виконує виняткові за своєю значимістю для суспільства функції по народженню, вихованню і соціалізації дітей, по-четверте, сім'я бере на себе основну частину турбот про людей похилого віку та інвалідів.

Крім того, основним напрямком нормативно-правового регулювання діяльності держави в соціальній сфері визначено необхідність термінового вирішення актуальних проблем розвитку інституту сім'ї, як-то орієнтація населення на малодітність; велика кількість розлучень або фактичне залишення родини; масове використання абортів; розширення ареалу нових типів сімейно-шлюбних відносин; поширеність соціального сирітства; насилля в сім'ї; відсутність або неефективність механізмів та інструментів передачі позитивних стереотипів сімейної поведінки.

Щодо системи охорони здоров'я як галузі соціальної сфери, то із загального масиву соціальних нововведень необхідно виділити ті, які спрямовані на зміну сутнісних сторін соціальних відносин – підвищення якості та доступності медичної допомоги, поліпшення соціальної комунікації, формування відносин довіри на міжособистісному (лікар-пацієнт) і інституціональному рівні, розширення і захист прав пацієнта. Це, перш за все, нові закони, що стосуються функціонування сфери охорони здоров'я України.

Соціальні інновації в сфері охорони здоров'я повинні співвідноситися з соціальними цілями системи охорони здоров'я і принципами соціальної політики держави.

Оскільки, заходи з реформування і модернізації охорони здоров'я, пов'язані з відтворенням реального повсякденного життя людей, то необхідно виділити основні її виміри: 1) соціально-економічні, психо-емоційні, екологічні умови збереження здоров'я; 2) рівень медичного обслуговування населення; 3) доступність безпечних і сприятливих для здоров'я людей форм життєдіяльності; 4) цивільні права і гарантії на отримання медичної допомоги та проживання в безпечному для здоров'я середовищі; 5) можливість вибору медичних послуг і сприятливих для здоров'я форм поведінки і способів життєдіяльності; 6) матеріальні та соціокультурні основи розвитку потенціалу здоров'я людини відповідно до його соціального статусу і статусу здоров'я; 7) способи регулювання, соціального контролю охорони здоров'я та медицини; 8) ступінь відповідальності соціальних суб'єктів за збереження здоров'я; 9) шляхи зниження соціальної нерівності в питаннях охорони здоров'я і медичного обслуговування; 10) соціальні інтереси, потреби, очікування, мотиви і стимули соціальних суб'єктів у сфері охорони здоров'я. Проведення відповідної політики в сфері охорони здоров'я дозволить збільшити тривалість життя нації на кілька десятків років.

Виходячи з концепції соціальних показників розвитку людського потенціалу, необхідно розглядати рівень життя як соціально-економічну категорію, що виражає забезпеченість населення споживчими благами, які характеризуються кількісними показниками, абстрагованими від їх якісних значень. В економічному контексті вони визначаються станом сфери послуг в порівнянні з міжнародними стандартами; в демографічному – з тривалістю життя населення, рівнем його освіти та часткою ВВП на душу населення; в

соціальному – зі станом соціальної структури, що складається з компліментарних груп, що забезпечують стабільний розвиток суспільства.

Отже, рівень і якість життя людини це категорії, які на законодавчому рівні повинні гарантувати забезпеченість і задоволеність населення можливостями та умовами життєдіяльності з точки зору рівня доходів, споживання, житлових умов, умов праці та відпочинку, економічної активності, медичного обслуговування, доступності освіти, пенсійного забезпечення і т. д. Основа добробуту в суспільстві – це, перш за все, рівень доходів і витрат населення, що склався в країні. Якість життя населення повинна стати взірцем, метою соціальної політики держави, оскільки показує, якою мірою умови існування людей відповідають їх природі, цінностям, потребам і можливостям. Держава може стати прикладом для держав всього світу і запропонувати цивілізації курс розвитку, тільки за умови визнання нової парадигми розвитку суспільства направлену на створення нової суспільної формації заснованій на постіндустріальній, людиноцентриській, ідеології та ідеології духовного та соціального партнерства, інформаційного суспільства та екологічної безпеки.

Література:

1. Сталий розвиток. Світовий Центр Даних, ІПСА, НТУУ «КПІ» 2008–15 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://wdc.org.ua/uk/sustainable-development

2. Вінічук М. В., Марушко Н. С. Місце соціального аудиту в системі соціальної безпеки. Соціально-правові студії. 2018. Вип. 1. С. 148–157.

3. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь : пер. с англ. М., 2004. 116 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА
ТА ПОРІВНЯЛЬНОГО ПРАВОЗНАВСТВА
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА КРАЇН ЄВРОПИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПРАВОСУДДЯ
АСОЦІАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ОСВІТНЬОГО
ТА НАУКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. В. ГОЛДІША
(М. АРАД, РУМУНІЯ)

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ БУДІВНИЦТВО НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ПОШУКИ ОПТИМАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

(присвяченої 30-тій річниці з дня проголошення незалежності України)

23 серпня 2021 р.

Ужгород • РІК-У • 2021

УДК 342.4(063)
К 65

К 65 **Конституційно-правове будівництво на зламі епох:** пошуки оптимальних моделей: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (присвяченої 30-тій річниці з дня проголошення незалежності України), м. Ужгород, 23 серпня 2021 р. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2021. – 278 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей», яка відбулася на базі юридичного факультету Ужгородського національного університету 23 серпня 2021 р.

УДК 342.4(063)

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет, 2021

© Видавництво «РІК-У», 2021

Пирога І.С. ІНСТИТУАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ І КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ **214-217**

Попович Т.П., Телеп Ю.В. ПОНЯТТЯ ОБОВ'ЯЗКУ ЗГІДНО ВЧЕННЯ С. ФОН ПУФЕНДОРФА **218-224**

Похил О.М., ПРАВО НА ЗАХИСТ СВОЇХ ПРАВ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ГРОМАДЯН **225-228**

Продан В.І. ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ **229-232**

Радченко О.І. АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ **233-235**

Сарай А.І. ОСНОВИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ ПРИ ПРОВАДЖЕННІ СУДОЧИНСТВА **236-240**

Сарай Р.Д. ГЕНЕЗА ПРИНЦИПУ ПОЛІТИЧНОЇ БАГАТОМАНІТНОСТІ: ЙОГО РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ **241-245**

Сердюк Н.А. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЛЮДИНИ ЯК ПЕРВИННА ДЕТЕРМІНАНТА РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ **246-250**

Сидій О.Є. ЗАХИСТ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ПРАВ ЛЮДИНИ ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМ ЗАБОРОНИ ДІЯЛЬНОСТІ АНТИДЕМОКРАТИЧНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ **251-253**

Сюсько М.М. СПІВРОБІТНИЦТВО ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У ФОРМІ ДЕЛЕГУВАННЯ ОДНОМУ ІЗ СУБ'ЄКТІВ СПІВРОБІТНИЦТВА ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ СПІВРОБІТНИЦТВА ВИКОНАННЯ ОДНОГО ЧИ КІЛЬКОХ ЗАВДАНЬ З ПЕРЕДАЧЕЮ ЙОМУ ВІДПОВІДНИХ РЕСУРСІВ **254-260**

Туряниця О.О. ОБОВ'ЯЗКИ ТА ГАРАНТІЇ ЯК СКЛАДОВІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТСМЕНА **261-266**

Хотинська-Нор О.З. КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ***267-270***